

Večjezičnost: prednost Evrope in skupna zaveza

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 24. marca 2009 o večjezičnosti: prednost Evrope in skupna zaveza (2008/2225(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 149 in 151 Pogodbe ES,
- ob upoštevanju členov 21 in 22 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju Konvencije Unesca iz leta 2003 o varovanju nesnovne kulturne dediščine,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 18. septembra 2008 z naslovom "Večjezičnost: prednost Evrope in skupna zaveza" (KOM(2008)0566) in priloženega delovnega dokumenta služb Komisije (SEK(2008)2443, SEK(2008)2444, SEK(2008)2445),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 13. aprila 2007 z naslovom "Okvir za evropsko raziskavo o znanju jezikov" (KOM(2007)0184),
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 15. novembra 2007 z naslovom "Poročilo o izvajanju akcijskega načrta - Spodbujanje učenja jezikov in jezikovne raznolikosti" (KOM(2007)0554) in priloženega delovnega dokumenta služb Komisije (SEK(2007)1222),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. aprila 2008 o evropski agendi za kulturo v svetu globalizacije¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. novembra 2006 o novi okvirni strategiji za večjezičnost²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 27. aprila 2006 o ukrepih za spodbujanje večjezičnosti in učenja jezikov v Evropski uniji: Evropski kazalnik jezikovnih kompetenc³,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. septembra 2003 s priporočili Komisiji o evropskih regionalnih in manj razširjenih jezikih – jeziki manjšin v EU – v okviru širitve in kulturne raznolikosti⁴,
- ob upoštevanju Sklepa št. 1934/2000/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. julija 2000 o evropskem letu jezikov 2001⁵,
- ob upoštevanju sklepov predsedstva Evropskega sveta v Barceloni z dne 15. in 16. marca

¹ Sprejeta besedila, P6_TA(2008)0124.

² UL C 314 E, 21.12.2006, str. 207.

³ UL C 296 E, 6.12.2006, str. 271.

⁴ UL C 76 E, 25.3.2004, str. 374.

⁵ UL L 232, 14.9.2000, str. 1.

2002,

- ob upoštevanju zaključkov Sveta za izobraževanje, mladino in kulturo z dne 21. in 22. maja 2008 s posebnim sklicevanjem na večjezičnost,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, iz 20. novembra 2008 o spodbujanju kulturne raznolikosti in medkulturnega dialoga v zunanjih odnosih Unije in njenih držav članic¹,
 - ob upoštevanju mnenja Odbora regij o večjezičnosti z dne 18. in 19. junija 2008² in mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 18. septembra 2008 o večjezičnosti,
 - ob upoštevanju člena 45 svojega Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje ter mnenja Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve (A6-0092/2009),
- A. ker jezikovna in kulturna raznolikost močno vplivata na vsakdanje življenje državljanov Evropske unije zaradi medijske pokritosti, večje mobilnosti in migracije ter vedno večje globalizacije,
- B. ker je pridobitev različnih jezikovnih spretnosti največjega pomena za vse državljane EU, saj jim omogoča uživanje vseh gospodarskih, socialnih in kulturnih ugodnosti, ki izhajajo iz pravice do prostega gibanja v Uniji ter odnosov med Unijo in tretjimi državami,
- C. ker ima večjezičnost v odnosih med državami članicami, sobivanju v naših večkulturnih družbah in v skupnih politikah Unije vedno večji pomen,
- D. ker je treba oceno večjezičnosti potrditi s priznanimi instrumenti, kot so na primer skupni evropski referenčni okvir za jezike (CEFR) in drugi,
- E. ker so nekateri evropski jeziki pomemben most v odnosih s tretjimi državami ter med ljudstvi in narodi iz najrazličnejših regij sveta,
- F. ker je jezikovna raznolikost v členih 21 in 22 Listine o temeljnih pravicah priznana kot pravica državljanov in ker bi moral biti cilj večjezičnosti tudi spodbujanje spoštovanja raznolikosti in strpnosti, da bi med različnimi jezikovnimi skupnostmi v državah članicah preprečili nastanek morebitnih sporov, bodisi aktivnih bodisi pasivnih,
1. pozdravlja predložitev sporočila Komisije o večjezičnosti in pozornost, ki mu jo je namenil Svet;
 2. ponovno poudarja svoja stališča o večjezičnosti in kulturni raznolikosti, ki jih podpira že dalj časa;
 3. vztraja, da je treba priznati enakopravnost uradnih jezikov EU v vseh vidikih javne dejavnosti;
 4. meni, da je jezikovna raznolikost Evrope velika kulturna prednost in zato ne bi bilo prav, da

¹ UL C 320, 16.12.2008, str. 10.

² UL C 257, 9.10.2008, str. 30.

bi se Evropska unija omejila na en sam glavni jezik;

5. poudarja ključno vlogo institucij EU pri zagotavljanju spoštovanja načela jezikovne enakopravnosti v odnosih med državami članicami in v evropskih institucijah samih kot tudi v odnosih med državljani EU ter nacionalnimi upravami in Skupnostjo ter mednarodnimi ustanovami in organi;
6. ponovno poudarja, da pomen večjezičnosti ni omejen na gospodarske in družbene vidike ter da je treba upoštevati tudi kulturno in znanstveno ustvarjanje in prenos, pa tudi pomen prevajanja, tako književnega kot tehničnega, v življenju državljanov in za dolgoročni razvoj EU; in nenazadnje vlogo, ki jo imajo jeziki pri oblikovanju in krepitevi identitete;
7. poudarja, da je večjezičnost prečno vprašanje, ki pomembno vpliva na življenje evropskih državljanov; države članice poziva tudi, naj vključijo večjezičnost v druge politike, ne le v politiko o izobraževanju, ampak tudi o vseživljenjskem učenju, socialni vključenosti, zaposlovanju, medijih in raziskavah;
8. poudarja velik pomen oblikovanja posebnih programov za podporo prevajanja in vzpostavitve mrež večjezičnih terminoloških zbirk podatkov;
9. opominja, da je treba informacijsko in komunikacijsko tehnologijo uporabiti za spodbujanje večjezičnosti, in zato poudarja vlogo in uporabo ustreznega mednarodnega standarda (ISO 10646), ki omogoča nabor črk vseh jezikov, v upravnih sistemih in medijih Evropske unije in držav članic;
10. predlaga uvedbo Evropskega dneva prevajalcev in tolmačev ali upoštevanje in povečanje ugleda teh poklicev na Evropski dan jezikov, ki se vsako leto praznuje 26. septembra;
11. potrjuje, da je bistveno zaščititi večjezičnost v državah ali regijah z dvema ali več uradnimi jeziki;
12. poudarja, da je treba v državah članicah, kjer se uporablja več uradnih jezikov, zagotoviti popolno medsebojno razumevanje ob uporabi teh jezikov, zlasti v povezavi s starejšimi državljani ter pravnim sistemom, zdravstvom, upravo in zaposlovanjem;
13. spodbuja učenje drugega jezika Evropske unije za uradnike, ki imajo pri svojem delu stike z državljani drugih držav članic;
14. meni, da je zaradi osebnega in poklicnega razvoja nujno in primerno, da se prek programov poklicnega usposabljanja in vseživljenjskega učenja ustvarijo priložnosti za učenje tujih jezikov za odrasle;
15. poudarja, da je v šoli bistveno namenjati posebno pozornost in podporo učencem, ki se ne morejo izobraževati v maternem jeziku, in toplo pozdravlja predlog Komisije za spodbujanje načela "materni jezik plus dva" v izobraževanju;
16. obžaluje, da Komisija doslej ni vzpostavila večletnega programa o jezikovni raznolikosti in učenju jezikov niti evropske agencije za jezikovno raznolikost in učenje jezikov, kot je pozval Parlament v zgoraj omenjeni resoluciji, ki jo je z veliko večino glasov sprejel 4. septembra 2003;
17. opozarja tudi na pomen dobrega poznavanja uradnega jezika države gostiteljice za popolno

vključevanje priseljencev in njihovih družin ter poudarja, da morajo nacionalne vlade učinkovito spodbujati posebne jezikovne tečaje, zlasti za ženske in starejše; poziva države članice, naj v odnosu do priseljencev ravnaajo odgovorno in jim zagotovijo potrebna sredstva za učenje jezika in kulture države gostiteljice, pri tem pa jim omogočijo, da ohranijo svoj jezik, in jih k temu spodbujajo;

18. opozarja, da je iz teh razlogov bistveno zagotoviti kakovost na tem področju, vključno z ustreznim usposabljanjem učiteljev;
19. poudarja potrebo po namenjanju zadostne pozornosti učenju jezikov na predšolski ravni, predvsem učenju vseh nacionalnih jezikov države, v kateri otroci obiskujejo pouk;
20. meni, da bi morali biti otroci zaradi lastnega interesa zmožni govoriti jezik države, v kateri živijo, da v času svojega izobraževanja ali nadaljnjega usposabljanja ne bi postali žrtve diskriminacije ter da bi lahko enakopravno sodelovali v vseh dejavnostih;
21. predlaga državam članicam, naj preučijo možnost izmenjave pedagoških delavcev na različnih ravneh izobraževanja, da bi poučevali različne predmete v različnih jezikih, in meni, da bi bilo treba to možnost izkoristiti zlasti v obmejnih regijah, s čimer bi izboljšali mobilnost delavcev in znanje jezikov pri državljanih;
22. meni, da je spodbujanje mobilnosti in izmenjave učiteljev in študentov jezika bistveno; ponovno poudarja, da bo neovirano gibanje učiteljev jezikov v Evropski uniji prispevalo k zagotovitvi učinkovitega stika kar največ takšnih strokovnjakov z domačim okoljem jezikov, ki jih poučujejo;
23. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo poklicno mobilnost za učitelje ter sodelovanje med šolami in različnimi državami pri izvajanju tehnološko in kulturno inovativnih učnih projektov;
24. spodbuja in podpira neobvezno uvajanje manjšinskih, avtohtonih in tujih maternih jezikov v šolske programe in/ali v izvenšolske dejavnosti, odprte za skupnost;
25. poziva Svet, naj izdela letno poročilo o napredku glede večjezičnosti v formalnih in neformalnih izobraževalnih sistemih, poklicnem usposabljanju in izobraževanju odraslih v državah članicah, pri čemer naj pozornost nameni razmerju med pojavnostjo nacionalnih, regionalnih in manjšinskih jezikov ter priseljevanjem;
26. ponovno poudarja svojo dolgoletno zavezanost spodbujanju učenja jezikov, večjezičnosti in jezikovne raznolikosti v Evropski uniji, tudi regionalnih in manjšinskih jezikov, saj gre za kulturne dobrine, ki jih je treba varovati in negovati; meni, da je večjezičnost bistvena za učinkovito sporazumevanje in je sredstvo za lažje razumevanje med posamezniki, posledično pa sprejemanje različnosti in manjšin;
27. priporoča, naj se v akademskih učnih načrtih držav članic vključi tudi možnost za učenje tretjega tujega jezika, ki bi se začel na srednješolski stopnji;
28. poudarja, da se je pomembno učiti jezikov sosednjih držav, saj je to način za lažjo komunikacijo in spodbujanje medsebojnega razumevanja znotraj Evropske unije in njene krepitve;

29. priporoča, da bi podprli učenje jezikov sosednjih držav in regij, zlasti obmejnih regij;
30. ponovno poudarja, da je pomembno spodbujati in podpirati razvoj inovativnih pedagoških modelov in pristopov za poučevanje jezikov, da bi spodbudili pridobivanje jezikovnih veščin ter izboljšali ozaveščenost in motivacijo državljanov;
31. predlaga, da bi morali biti na vseh stopnjah izobraževanja, ne glede na geografsko okolje, prisotni usposobljeni učitelji tujega jezika;
32. priporoča posvetovanje med evropskimi zvezami in združenji učiteljev sodobnih jezikov o programih in metodologijah, ki jih je mogoče uporabiti;
33. vztraja pri potrebi po politikah za spodbujanje branja in ustvarjalnega pisanja, ki bi omogočile doseganje teh ciljev;
34. pozdravlja načrt Komisije, da začne kampanje za obveščanje in osveščanje v zvezi s koristmi učenja jezikov prek množičnih medijev in novih tehnologij; poziva Komisijo, naj uporabi zaključke posvetovanj o učenju jezika za otroke migrantov ter poučevanju jezika in kulture države izvora v državi gostiteljici;
35. priporoča in spodbuja uporabo informacijske in komunikacijske tehnologije kot nepogrešljivega orodja pri učenju jezikov;
36. ponavlja, da v političnem smislu daje prednost takemu pridobivanju jezikovnih veščin, da bi se učili drugih jezikov EU, pri čemer bi bil eden jezik sosednje države, eden pa jezik mednarodnega sporazumevanja (*lingua franca*); meni, da bodo na ta način državljani pridobili znanja in kvalifikacije za sodelovanje v demokratični družbi z dejavnim državljanstvom, zaposljivostjo in poznavanjem drugih kultur;
37. predlaga, da bi ustrezno stopnjo večjezičnosti zagotovili tudi v medijih in v vsebinah, ki so na voljo na internetu, zlasti pa v jezikovni politiki evropskega ter drugih spletnih mest in portalov, povezanih z Evropsko unijo, kjer je treba popolnoma spoštovati evropsko večjezičnost, vsaj glede 23 uradnih jezikov Evropske unije;
38. ugotavlja, da bi z uporabo podnapisov v televizijskih oddajah olajšali proces učenja in praktično uporabo jezikov EU ter izboljšali razumevanje kulturnega ozadja avdiovizualnih produkcij;
39. spodbuja EU, naj izkoristi možnosti, ki jih ponujajo evropski jeziki, v svojih zunanjih odnosih, in poziva k nadaljnjemu razvoju te prednosti v kulturnem, gospodarskem in družbenem dialogu s preostalim svetom, kar bi okrepilo vlogo EU na mednarodnem prizorišču in ji dalo večjo vrednost ter bi koristilo tretjim državam – v duhu razvojne politike, ki jo spodbuja EU;
40. predlaga, da Svet skupaj s civilno družbo organizira prvo evropsko konferenco o jezikovni raznolikosti, da bi temeljito razpravljali o tej zadevi v okviru priporočil mednarodne skupine strokovnjakov za avtohtone jezike pri Organizaciji združenih narodov, ki so bila sprejeta na sedmem zasedanju stalnega foruma o staroselskih vprašanjih maja 2008 (poročilo s sedmega zasedanja (E/2008/43));
41. meni, da bi morali državljanom vseh starostnih skupin v okviru vseživljenjskega učenja

zagotoviti zadostno podporo za razvijanje in izboljšanje jezikovnih spretnosti, tudi učenje jezikov na zgodnji stopnji, oziroma drugih spretnosti za lažje sporazumevanje, saj bi tako izboljšali njihovo vključenost v družbo, zaposljivost in blaginjo;

42. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo ukrepe za olajšanje učenja jezikov ljudem, ki so v slabšem družbenem položaju, pripadnikom narodnostnih manjšin in migrantom, da bi jim omogočili, da se naučijo jezika oz. jezikov države in/ali regije gostiteljice, zato da bi dosegli vključevanje v družbo in preprečevali socialno izključenost; poudarja, da je nujno, da lahko migranti pri razvijanju svojih jezikovnih spretnosti uporabljajo svoj glavni jezik; zato poziva države članice, naj spodbujajo uporabo glavnega jezika posameznika ter učenje nacionalnih jezikov;
43. se zavzema za večjo podporo mednarodni uporabi evropskih jezikov, ki so prednost evropskega projekta, po vsem svetu, saj so zaradi jezikovnih, zgodovinskih in kulturnih vezi med EU in tretjimi državami bistvenega pomena;
44. meni, da bi morala imeti podjetja v EU, zlasti mala in srednje velika podjetja, ustrezno podporo pri učenju in uporabi jezikov, kar bi jim olajšalo dostop do svetovnih trgov, zlasti do rastočih trgov;
45. poudarja pravico potrošnikov, da dobijo informacije o izdelkih, ki se prodajajo na trgu njihovega stalnega bivališča, v tamkajšnjem uradnem jeziku ali jezikih;
46. posebej opozarja na možne nevarnosti za komunikacijsko vrzel med posamezniki različnega kulturnega izvora in na socialne razlike med večjezičnimi in enojezičnimi ljudmi; opozarja, da je v številnih državah članicah pomanjkanje jezikovnih spretnosti še naprej velika ovira za vključevanje v družbo in na trg dela za delavce, ki niso državljani teh držav; zato poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo ukrepe za zmanjšanje razlik med večjezičnimi posamezniki, ki imajo v Evropski uniji več priložnosti, ter enojezičnimi, ki dobijo manj priložnosti;
47. meni, da je treba podpreti učenje jezikov tretjih držav, tudi v EU;
48. meni, da je treba kazalnike jezikovnih kompetenc čim prej razširiti na vse uradne jezike EU, brez poseganja v njihovo širitev tudi na druge jezike, ki se govorijo v Evropski uniji;
49. meni, da mora zbiranje podatkov vključevati preverjanje štirih jezikovnih spretnosti, tj. razumevanja pisanega jezika, razumevanja govorjenega jezika, pisnega izražanja in ustnega izražanja;
50. poziva Komisijo in države članice, naj si bolj prizadevajo za pospeševanje sodelovanja med državami članicami z uporabo odprte metode usklajevanja, da bi olajšale izmenjavo izkušenj in zgledov dobre prakse na področju večjezičnosti, pri čemer naj upoštevajo ekonomske koristi, npr. v večjezičnih podjetjih;
51. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.